

$n = 1$ -re: $5 = 1^2 + 2^2$, $n = 2$ -re: $5^2 = 3^2 + 4^2$. Ha már most n páratlan: $n = 2k + 1$ (k nemnegatív egész), akkor $5^n = 5^{2k} \cdot 5 = 5^{2k} \cdot 1^2 + 5^{2k} \cdot 2^2 = (5^k)^2 + (2 \cdot 5^k)^2$; páros n -re pedig $n = 2k$ (k pozitív egész): $5^n = 5^{2k-2} \cdot 5^2 = (3 \cdot 5^{k-1})^2 + (4 \cdot 5^{k-1})^2$. Ezzel az állítást bebizonyítottuk.

A bizonyítás mutatja, hogy 5 helyett bármely olyan szám vehető alapnak, amely maga is, és négyzete is írható két természetes szám négyzetének összegeként. Ilyenek: $13 (= 2^2 + 3^2)$, és $13^2 = 5^2 + 12^2$, $17 (= 1^2 + 4^2)$, és $17^2 = 8^2 + 15^2$, $29 (= 2^2 + 5^2)$, és $29^2 = 20^2 + 21^2$, ..., $45 (= 3^2 + 6^2)$, és $45^2 = 27^2 + 36^2$, $50 (= 1^2 + 7^2 = 5^2 + 5^2)$, és $50^2 = 14^2 + 48^2 = 30^2 + 40^2$, ...

Máté Attila (Szeged, Dózsa Gy. ált. isk. VI. o. t.)

Megjegyzések. 1. Ha m két különböző természetes szám négyzetének összege: $m = a^2 + b^2$, akkor a második feltételnek (m^2 ilyen felbonthatóságának) vizsgálatát mellőzhetjük, mert ez az $m^2 = (a^2 + b^2)^2 = (a^2 - b^2)^2 + (2ab)^2$ átalakítás folytán teljesül. Eszerint páratlan m -re elég az $a^2 + b^2$ előállítás. $a = b$ esetre azonban csak akkor biztosítja az említett átalakítás m^2 -re a második feltétel teljesülését, ha egyik négyzetszámnak a 0-t is megengedjük. (Ebben az értelemben viszont minden szám négyzete két négyzetszám összegeként írható.) Pl. $18 = 3^2 + 3^2$, és, mint könnyen belátható, $18^2 = 324$ csak a $0^2 + 18^2$ alakban írható két négyzetszám összegeként.

Detre Villő (Budapest, Lorántffy Zs. úti lg. II. o. t.)

2. Több dolgozat hivatkozott a következő tételre: *egy természetes szám akkor és csak akkor állítható elő két négyzetszám összegeként, ha törzsszámhatványok szorzatára való felbontásában egy $4k + 3$ alakú prímszám sem szerepel páratlan hatványon.*¹ Az 1. megjegyzésből látjuk, hogy négyzetszámon, egész szám négyzetén nem szabad okvetlenül természetes szám négyzetét érteni. Az idézett versenytételhez fűzött 2. jegyzetből – „A Waring-féle problémakörről” – láthatóan a kérdés az, hogy bizonyos alakban előállítható természetes számoknak természetes számok négyzetösszegeként való előállításához *legfeljebb* hány tag szükséges. Feladatunk viszont – kimondatlanul is – 5^n -nek pontosan két természetes szám négyzetének összegeként való előállíthatóságára kívánt bizonyítást, illetőleg hasonló tulajdonságú alapok megadását kívánta.

3. Több dolgozat az $5^1 = 1^2 + 2^2$ egyenlőségből és az $5^k = a^2 + b^2$ (a, b természetes számok) feltevésből a teljes indukció módszerével kívánta bizonyítani az állítást, mondván, hogy $5^{k+1} = 5 \cdot 5^k = 5a^2 + 5b^2 = (a + 2b)^2 + (2a - b)^2$. Itt $a + 2b$ természetes szám, de $2a - b$ abszolút értéke 0 is lehet, és pedig ha $b = 2a$, ami $5^k = a^2 + 4a^2 = 5a^2$ alapján $k = 2j + 1$ és $a = 5^j$ esetén teljesül.

¹L. pl. *Hajós-Neukomm-Surányi: Matematikai versenytételek, II. rész, 59. o., Tan-könyvkiadó, 1957. Középiskolai Szakköri Füzetek.*